

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és unnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 > 50 >
Helyben nazonoz átvéve:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 > 50 >

NAGYVÁRAD, július 24.

A kongrua.

A következő táviratot veszszük:

Sz.-Somlyó, jul. 23. (Saj. tud. táv.) A Sz.-somlyói alesperesi kerület Sz.-Somlyón július huszonharmadikán tartott gyűlésén a Kongrua összeírás kérdésében elhatározta, hogy mindaddig, míg alapos aggodalmait a magas püspöki kar minden kétséget kizárólag a kath. autonómia életbeléptetésével el nem oszlatja és a kongrua alapok kezelését erre nem bizza, addig az összeírás teljesítését lelkiismeretével összeegyeztethetőnek nem tartja.

Makkay.

Mint a nyilvánosság organuma közöljük e táviratot, de mint katolikus lap egy pár megjegyzést fűzünk hozzá; mert ha híven közli a távirat a határozatot, amiről a forrás megbízhatósága folytán nehéz kételkedni, — a határozat a jóakarattal mellettséggel fogalomzavarról tanuskodik.

Hogy a kongrua-rendezés tervezett módjával szemben az egyház szabadságára méltán feltékeny papságnak aggodalmai vannak: ez teljesen érthető s e mellett nem egy indok hozható fel. Hogy a kongrua-rendezés ügyében az összeírás ideje egyáltalán nem volt szerencsésen megválasztva: könnyen beláthatja mindenki, aki a magyar viszonyokkal ismerős. A kongrua-rendezés, sőt az összeírás részleteire nézve különösen gyakorlati szempontból, magunknak is volnának észrevételeink.

De mikor az illetékes joghatóság végrehajtás végett már törvényesen kihirdetendőt, akkor ezeknek az észrevételeknek hírlapi fejtegetése már idejét multá s csak

legfőleg a végrehajtás körében felmerült, vagy bebizonyosodott nehézségek helyes elintézését mozdítja elő.

A határozat azonban elvi nehézséget, a rendelet végrehajtásának a lelkiismerettel össze nem egyeztetését állítja fel, ha csak kettős feltételt nem teljesít a magas püspöki kar, t. i. a kath. autonómia életbeléptetését és a kongrua-alapok kezeléseire erre bizását.

Annyi bizonyos, hogy ezen két feltétellel az egyház szabadságának biztosítására céloz a határozat.

Hogy azonban csakis ezen két feltétellel volna e kérdésben az egyház szabadsága biztosítható, sőt mitöbb a rendelet lelkiismeretbe ütközése elkerülhető: hittudományi alapon való bebizonyítására már nagyon kíváncsiak vagyunk.

Lelkiismereti összeütközés felállításáról levén szó: a theologia, a kath. erkölcs-tan alapjáról kellene megokolni ezen feltételes engedelmességet, melynek feltételei kikötésével a tisztelt kerület olyan téren akar határozni, a hol határozni nincs joghatósága.

Nem a magyar püspöki kar adta ki a szilágy-somlyói kerület papságának végrehajtás végett a rendeletet, hanem a magyar püspöki kar elhatározására tekintettel, az illetékes megyés főpásztor, aki ha úgy találta jónak a magyar püspöki kar határozatától eltérőleg is intézkedhetett volna. Tudvalevő dolog, hogy a kongrua-rendezés ügyében az itt illetékes főpásztornak meg volt és meg van a maga álláspontja. Az összeírás rendeletét azonban kiadta; tehát lelkiismeretbe ütköző-

nek nem tartotta, mert különben nem adta volna ki.

Az engedelmességnek ebben a kérdésben úgy látszik föltételes megtagadását határozó kerület, tehát nem a magyar püspöki karral, hanem saját főpásztorával áll szemben, akinek engedelmességet fogadott, akinek engedelmességgel tartozik.

Van eset, mikor szabad megtagadni bűn nélkül, komoly következmények nélkül, az engedelmességet, de a parancsot lelkiismeretbe ütközésének tisztán kell állania.

Mi azonban nem ismerünk canont, mely megvonná a püspöktől a jogot, hogy a lelkészi javadalmak összeírását elrendelhesse. És egyáltalán kíváncsiak vagyunk, mily canoni törvényt tud felhozni a kerület melybe a lelkészi javadalmak összeírása ütköznék, mely összeírás — jól megjegyzendő, nem felejtendő! még maga nem megterhelhetése az egyházi javadalmaknak.

Azt azonban tudjuk, hogy az egyháznak vannak canonai az engedelmességről s hogy a lelkiismereti aggodalmak eloszlatásának nem ez a módja. Minden egyes pap, sőt keresztény maga érezi, hogy mely parancs és mikor ütközik az ő lelkiismeretébe, de a katolikus elvek értelmében kerületi alsó papságnak nincs joga határozatot hozni, itélnie a felett, hogy püspöke rendelete lelkiismeretbe ütközik-e, vagy nem? Különben arról is meg vagyunk győződve, hogy az egész kerületi papság ezt az állítólagos lelkiismereti összeütközést nem igen érezte, mert akkor annak kellene olyan világosnak lennie

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A bűvös lámpa.

— Történelmi beszéd. —

Irta: Téthy József.

Gránitos tömegekből emelkedő magányos homokkő hegyen épült fel Buda ősi vára. Rengeteg erdők és sziklamadékok veszik körül s övedzik minden oldalról.

Régi multját homály fedi. Talán védmű, bizonyosabb, hogy lovagvár lehetett hajdan. Erre vall a még elég jó karban fenmaradt vár-torony, melyről messze betekinthez az alatta elterülő termékeny s elég sűrű lakosságú lapályt.

Maga a vár félig romban heverő, pusztulásának indult épület, melynek ősi, ódon jellegét rozskadozás lépcsőzete, komor, düledező falai bizonyítják. Moh, zúzmó lepi be a hozzá vezető utat, közbe esővíz vájta barázdák láthatók. Kevés kíváncsi turista látogatja meg e vidéket és zavarja fel néha-néha a síri csendet.

Az egyik lakostálya-hoz vezető lépcső mellett sziklára épített tágas kápolna romjait veszszük észre, melyet a nép »Beszna szikla«-nak nevez.

Kérdősködtem e rejtélyesen hangó név eredete után s kutatásom eredménye ként közlöm a következő történetet.

*

Midőn II. Endre király 1217-ben kereszt-

tes hadjáratot vezetett a hitetlen szaraczenok ellen, egy Bogomer nevű ifju nemes jelentkezett udvaránál s arra kérte, vegye fel őt is vitézei sorába.

Endrénék megtetszett a daliás, harcuzvagyó lovag s szives örömet teljesítette kérelmét. Az ugynevezett ötödik kereszties háboru lefolyása eléggé ismeretes. A historia a Tábor hegyének ostromlását említi oly fegyvertényként mely főleg egyes vitézek hősi bátorságának kifejtésére adott bő alkalmat. Azok között, kik retenthetetlen bátorsággal és vakmerőségükkel leginkább kitűntek és vonták magukra a közfigyelmet, első sorban találjuk Bogomér lovagot. Kevés idő multán a tartalék sereg vezetését bizta rá a király, mely igen kényes feladatának tekintettel a visszavonulás számos nehézségeire, fényes sikerrel felelt meg.

Hosszas viszontagságok után Bulgárország főhelyére, Szófiába értek, hol aztán, minthogy Endre királynak Assan Jánossal, a bolgároknak az idő szerint való fejedelmével több rendbeli ügye volt elintézendő, hosszabb ideig mulatott a sereg.

Bogomér lovag, hogy unalmát az indulásig elűzze, több medvevadászaton vett részt s mivel kitűnő lövőnek bizonyult, a bolgár urak igen szivesen látták körükben. Csakhamar megkedvelte őt az egész vadásztársaság, különösen pedig a hatalmas s gazdag Delinow. Egy nagyobb szabásu hajtóvadászat alkalmával Bogomér messze a rengeteg sűrűjében barangolván, egy dühös vadkanra akadt.

Villámgyorsasággal vetette dárdáját a vadra, de ez csak könnyű sebet nyervén, teljes düvel rontott a vadásznak. E felette válságos pillanatban egy sivitő nyilvessző oly erővel fúródik a vadkan szemébe, hogy az rögtön szörnyet halt. Az egyaránt életet mentő s halált osztó nyil szerencsés lövője, Delinow lovag a borzasztó módon összemarcangolt s élettelennek látszó ifjut rögtön palotájába szállította, hol a szép Klára, Delinow egyetlen lányának gondos ápolása mellett csakhamar eszméletre tért.

Midőn Bogomér a teremben körültekintett, egy művésziesen faragott mécs öltött szemébe, mely az ágyával szemben álló asztalról az egész szobát bevilágította. Maga a lámpa felette egyszerű, félgömb alakú szerkezet, de tartója annál csudálatosabb volt. Tizenkét férfiu, kiknek fele ijesztően rut, másik része ellenben kiválóan szép termettel bírt, kinyújtott karokkal a lámpát, melyből vakító fényességű láng lobogott szüntelenül. Bogomér, kinek ugy rémlett, mintha e férfiak folytonosan reá tekintenének s egyik része szánakozó, némelyike pedig kárörvendő pillantásokkal néz feléje, szép ápolónőjétől kért magyarázatot e relytély megoldásához.

A leány eleinte ki akart térni e válasz megadása elől, de végre is felelt az ifjunak.

— Ne kérdezd tőlem, lovag e relytély nyitját, mert azt nekem megadnom nem lehet. Anyám legdrágább kincse gyanánt őrizte életé végéig és soha senki ember fiának meg nem magyarázta e titok czélját, okát. Nekem is ha-

hogy a püspök, illetve a püspöki kar és a magyar papság szélesebb körben ismerje fel, mi világos, hogy nem történt.

Theologus.

Mária Dorothea esküvője és a polgári házasság.

A liberális lapok egyértelműleg a következő hirt közlik:

„Azt az értesülésünket, hogy Mária Dorottya főhercegnőnek az orléansi herceggel kötendő házasságánál az egyházi esketést a polgári összeadás fogja megelőzni — a mint az különben világos és félremagyarázhatatlan törvényünk értelmében más-kép nem is lehet — most Bécsen át, illetékes helyről is megerősítik. Az egyházi szertartást okvetlenül a polgári szertartás fogja megelőzni és az utóbinál P e r c z e l belügyminiszter, mint legfőbb közigazgatási tisztviselő fogja az anyakönyvvezető teendőit végezni.»

Ez határozottan téves értesülésen alapszik. Bécsi tudósítónk ugyanis, akinek közvetlen összeköttetése van az udvari körökkel, arról értesít minket, hogy ő csász. és kir. Felsége kikötötte magának és felséges nejének, a királynénak, hogy az esküvő a bécsi Hofburgban legyen.

Mit csinálna ott Perczel Dezső belügyminiszter, mint polgári anyakönyvvezető? Ausztriában csak egyházi esketést ismernek. Azért kár s nevetség volt, a szegény Perczelt előtérbe tolni. Ez a tény sokkal többet mond, mint a felületesek gondolnak...

Egyébiránt Magyarországon sincs semmi köze az esküvőnek a belügyminiszternek!

Mindenekelőtt nem áll az, mintha a belügyminiszternek egyáltalában joga volna polgári kötések végezni. Az 1894. XXXI. t.-cz. 29. §-a szerint csakis az anyakönyvvezető, a törvényhatóság első tisztviselője, a főszolgabíró, rendezett tanácsú városokban a polgármester és a monarchia diplomáciai képviselője, konzul és ezek helyettese előtt köthetők a házasságok polgári kötés végzésére illetéktelen és csak megszegné a törvényt, ha mégis vállalkoznék ilyen funkcióra. Node felesleges itt minden vitatkozás, mert mi az első betűtől az utolsóig fentartjuk azt, hogy Mária Dorothea főhercegnő esküvőjét semmi esetre sem fogja megelőzni a polgári kötés.

láltusája perczében beszélt erről, egyuttal szigoru parancsolattal lelkemre kötve, hogy soha senkinek róla ne beszéljek.

A lovag belenyugodni látszott e válaszból s többé nem kérdezősködött.

A hála érzelme, mely Bogomér lelkét a lány iránt betöltötte, csakhamar forró szerelmmé vált s ez elfelejtette vele a bűvös lámpát az azt tartó alakokkal együtt. Szerelme nem maradt viszonzatlanul a leány részéről sem s midőn Endre király készülődéseket tett a hazatérésre Bogomér lovag szives-örömet hallotta nagylelkű élet megmentőjének Delinownak ajánlatát, melylyel magánál marasztalta.

A szerelem ékes mámorában dehogyan is gondolt, törődött a hazaindulással.

Azután pedig a szomszédos urak társaságában töltött vadászkalandok is a legélvezetesebb szórakozást nyújtották.

Egyszer a vadásztársaságnak egy jókedvű tagja a gazdag és hatalmas erejű Potkulecz nagy lakomát csapott, melyre Bogomér meg Delinowt is meghívta. Étkelés után, ősi szokást követve, boros-kupa, boros-kancsó járta a vendégek sorát. Bogomér szeme rémes borzalommal meredt az arany keretbe foglalt koponyacsonton, melyből a kancsó készült volt, s melyet ugyancsak olyan kísértetiesen néző férfialakok karjai tartottak, mint a minőket a lámpán vett észre.

Ugy tetszett neki most is, mintha pokoli vigyorgással követnék minden mozdulatát s

A magyar-csékői képviselőválasztás.

A »Tiszántul« közölte, megelőzve az összes lapokat, azt a hirt már hetekkel ezelőtt, hogy Rezey Szilviusz a magyar-csékői választó kerület mandátumáról leköszön s Békésmegyébe nevezik ki kir. tanfelügyelőnek.

Azóta már ez a dolog beteljesedett, de hivatalosan csak most lett nyilvánosságra hozva Rezey leköszönése.

A képviselőház elnöksége ugyanis a következő átiratot intézte Biharvármegyéhez:

Biharvármegye t. központi választmányának
Nagyvárad.

Rezey Szilvius Biharvármegye csékői választó kerületének országgyűlési képviselője, képviselői állásáról lemondván, a képviselőháznak 1896. évi június hó 24-én tartott ülésében hozott határozata folytán felhívom a t. központi választmányt, hogy az elől említett választókerület részére a törvény értelmében új képviselőválasztás iránt intézködjék.

Budapest, 1896. július 19.

A képviselőház elnöke helyett

Berzeviczy Albert,
a képviselőház alelnöke.

E szerint a jövő hónapban okvetetlen megéjtik Magyar-Csékén a választást s valószínűleg ellenjelöltje is lesz a kormánypárti jelöltnek.

A központi választmány elnöke a képviselőház elnöksége által küldött föntebbi átirat vétele után azonnal összehívta a középponti választmány tagjait július hó 31-én délelőtt 10 órára a vármegyeház kistermébe. Ez alkalommal megállapítják a választás határnapját kijelölik a választási elnököt, a szavazatszedőket, szóval megteszik a szükséges intézkedéseket a képviselőválasztásra.

A kisipar jövője.

A kisipar jövőjének kérdése nem először kerül szóba ama tanácskozáson, mely ma a kereskedelmi minisztérium palotájában ismét összeül. Az utolsó harmincz év alatt sokszor és sokan foglalkoztak vele, de annyira siker nélkül, hogy még a hanyatlást sem bírták megakasztani. Nem is mondhatjuk azt, hogy valami nagyon rajta lettek volna.

Az 1884. évi ipartörvényt megelőzőleg elég

erélyesen szólaltak ugyan föl maguk a kisiparosok saját érdekükben, de ez a jogosult mozgalom mihamar elcsendesült, bár az ipartörvény éppen nem orvosolta a bajokat s annál kevésbé teremtett biztos alapot a fejlődésre. Kisiparunk 1884. óta is hanyatlott. Ezt a szomorú következtetést lehet kivonni az 1884. évi iparstatisztikai fölvétel s az utolsó népszámlálás adataiból.

Azok szemében, a kik tele vannak a külföldön uralkodó közgazdasági nézetekkel, a kik csak azt látják, hogy a gyárak tömeges termelése mellett a kisipar eredményei eltörpülnek ez a hanyatlás nem meglepő.

Szükségképpen való eredménye a közgazdasági fejlődésnek, mely nem kedvez a kisiparnak.

Ez azonban önző nézet s a rá épített hazafiatalan politika nem állja ki a bírálót. Kisiparosaink élni akarnak, ki meri tagadni, hogy joguk van hozzá?

Rámutatnak arra, hogy a gyárak fensőbb-sége velük szemben jórészt onnan ered, hogy azokat segítik, támogatják, nekik pedig nem jut ebből a gondoskodásból semmi. Adómentesség, 4—5 százalékos hitel, olcsó tarifák és egyéb kedvezések mellett meg tudnának élni ők is. De ezeket a gyárak élvezik, míg ők nem kapnak semmit. Pedig, ha termelésük nem is olyan tömeges, mint a gyáraké, jó gát volnának a szocializmus ellen, nevelnének jó polgárokat, kevéssel is beelégedő hazafiakat. A mi ér annyit, mint az, a mire a nagy ipar hivatkozni képes. É a mi fő, meggátolnák a külföldi versenyt.

A kereskedelmi miniszter elismerte ezeknek a panaszoknak jogosságát s az a körülmény, a mit tagadni nem lehet, hogy elzúlló kisiparosaink töltik meg a szocialisták sorait, az orvoslást sürgősen szükségessé teszi. Első sorban arról van szó, hogy a hitelkérdés rendezessék s iparosaink szövetkezettek képtömörülve megtanulják becsülni a szervezkedés előnyeit. Dániel Ernő költségvetési beszédében utalt arra, hogy e célra a budapesti takarékpénztár és zálogkölcson intézetnél 400 ezer korona készen áll. Abból azonban a kis iparosok nem láttak semmit, mert az intézet föltételei rájuk nézve teljesíthetetlenek. Nesze semmi, fogd meg jól.

Ekkor kezdtek az iparosok azt a mozgalmat, mely utalt a teendők sürgető voltára s azokra az eredményekre, melyeket a gr. Károlyi Sándor-féle mozgalmak a földműves nép helyzetének javítása terén elértek.

Ilyen előzmények után ült össze ma a tanácskozmány melyen a hivatalos egyéniségek kivül a Hazai Szövetkezetek intézetének képviselői is részt vesznek.

felemelt karjaik fenyegetően kísérik őt szünetlenül.

Midőn Bogomér volt az irás sora, undorral hajította el magát a koponyacsontos faragvány kupát. E meggondolatlan tette majd hogy vesztét nem okozta a lovagnak, mert a bulgár urak kardot rántva ugráltak fel helyeiről s ott nyomba össze is kaszabolják, ha Delinow idejekorán közbe nem veti magát s fel nem világosítja honfitársait, hogy Bogomér mint idegen lovag nem ismerheti az ő honi szokásait, mely szerint az ellenség koponyájából egyaránt mindenkinek innia kell.

Ezen felette kellemetlen közbejött eset után csakhamar ott is hagyták a társaságot.

Midőn a két lovag haza felé tartott s Delinow csudálkozását és még örömet is kifejezte a felett, hogy Bogomér oly szerencsésen elkerülte az őt fenyegető veszedelmet, társa elbeszélte neki, hogy már a bűvös lámpán észrevett tizenkét ijesztő ábrázatu férfiú rémitette őt meg olyannyira, hogy a kancsót magától elhajította; egyuttal pedig arra kérte barátját, adjon neki felvilágosítást a lámpa és koponya titokzatos alakjairól.

— Klára leányom, így válaszol Delinow, — feleségemtől, a ki egy igen híres bűvészcsalád utolsó sarja volt, öröklötte a lámpát s a mióta a csudálatos szerkezetű faragvány birtokomban van, dolgom jól folyik s mindennemű terveim sikerülni szoktak.

Az a tudat, hogy Klára bűvészettel foglalkozik, lehütötte Bogomér forró szerelmét s mind

jobban, mind inkább elidegenítette őt kedvesétől.

Egyik napon azt a szándékát közölte Delinow barátjával, hogy honvágyat érez s vissza fog térni hazájába.

Megilletődéssel bucsuzott el derék házigazdájától; a midőn pedig Klarához közeledett, ez sirva kérte, maradjon legalább még egy napig nálók.

Szép ápolójának e kérését Bogomér meg nem tagadhatta.

Midőn a következő napon egyedül sétált a kertben, pirulva vetette a leány lovagja szemére, hogy elrablott becsületét és boldogságát szerezze neki vissza.

Bogomér esküvel ígerte, hogy két hó elmultával visszajő érte s boldoggá teszi.

Sietve távozott a lovag vissza hazájába, Duba ősi várába, honnan ép hazaérkeztekor gyászmenet kísérete atyja hült tetemeit a Bogomérök sírboltjába.

A gyász napjainak, elteltével Bogomér átvette atyái birtokát s csakhamar letelt a két hó anélkül, hogy ígéréteinek beváltásával törődött volna.

Néha-néha éjféli álmát meg-megzavarta a Klára emléke. Nem gondolt arra, hogy a lángoló, de megcsalatott szerelem a legvadabb bosszura is képes.

Midőn ígérete után már hosszabb idő telt el, végzetes jelenet zavarta fel Bogomér éjféli álmából. Mély, nyílt sebbel a mellén, állt előtte

A cél az, hogy megállapítsák azokat a módokat, melyek mellett a szervezés végebe viendő, kijelöljék a határt, a meddig az állami támogatás menni fog. Kívánjuk, de nem hiszünk, hogy a tanácskozás pozitív eredményel végződjék. Erre nemcsak a kis iparosságnak, hanem magának a miniszternek is szüksége volna. Szüksége van saját jó hírneve érdekében arra, hogy ez eddigi botlások és tapogatózások helyett, a meddig az iparosok szövetkezetei dolgában Baross és Lukács nevéhez fűződnek, ráleljen arra az utra, mely a szövetkezetek fölvirágzását és ezzel a kisiparosság jobb jövőjét biztosítja.

Az ut ki van jelölve, csak az a kérdés, lesz-e a miniszterben annyi erkölcsi erő, a mi szükséges ahhoz, hogy szembe szálljon a merkantilizmussal és a külföldi, különösen az osztrák versenynél.

Az ügy érdekében kívánjuk, hogy legyen, és ha jutnak milliók a nagy iparnak, jussanak legalább ezek a küzdő, vergődő kis iparosoknak, a kik még is csak emberek és többségükben vannak oly jó hazafiak, mint bárki más e hazában.

B. H.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATO.

- Julius 23. A színházi bizottság ülése délután fél 4 órakor
- > 29. Rendkívüli közgyűlés a Keresk. Csarnokban d. u. 5 órakor.
 - > 29. Berettyó vizszabályozó társulat közgyűlése d. e. 11 órakor.
 - > 30. A városi szepészeti és közlekedési szakbizottság ülése d. u. 3 órakor.
 - > 31. A városi árva-ház épületének átvétele.
 - > 31. A megyei központi választmány ülése a m.-csékei képviselő-választás ügyében d. e. 10 órakor a megyeháznál.
- Auguszt. 2. A 48-as függetlenségi kör kirándulása a Püspök-fürdőben.
- > 9. Néptáncpály a Rhédey-kertben.
 - > 12. Végtárgyalás a Pável elleni tüntetés ügyében.
- Október 3., 4., Lovasverseny a nagyvárad gyepen.

* **Stefánia kir. hercegasszony**, özvegy trónörökös és leánya, Erzsébet kir. hercegisasszony holnap Brüsszelbe utazik a belga királyi pár, az özvegy trónörökös szüleinek látogatására. Erzsébet kir. hercegisasszony néhány hétig Belgiumban marad és aztán visszatér Laxenburgba, míg Stefánia kir. hercegasszony még hosszabb ideig marad Bécestől távol, mert esütörtökön hosszabb időre Spaába utazik.

* **Mária Dorothea a francia lojalista ifjakkal.** Mária Dorothea kir. hercegnő Charnac bárónak, a franciaországi rojalista ifjusági egyesület elnökének a következő táviratot küldte:

»Köszönöm jó kívánságait és kérem, mondjon köszönetet derék fiatal barátainak ama határtalan hűségért és odaadásért, a melylyel ama férfiú iránt viseltetek, a ki nemsokára férjem lesz és a kitől hűségükről értesültem.«

* **A legközelebbi pápai konzisztóriumot** valószínűleg sokkal hamarabb megtartják, mint az eredetileg tervezve volt. Rómából érkezett hírek szerint ugyanis a konzisztórium már november első napjaiban összeül, hogy a biborosi kollégium kebelében szükségessé lett változtatásokat megtegye. Ezen a konzisztóriumon fogják a legutóbb biborosokká kinevezett egyházi méltóságok a biborosi kalapokat átvenni.

* **A pécsi püspöki szék** Az »Sz. H.« írja a következőket: »Városunkban napok óta el van terjedve a hír, hogy dr. Steiner Fülöp megyés püspökünket legközelebb a dr. Dulánszky Nándor elhalálása folytán megüresedett pécsi püspökségre nevezik ki. A kinevezéshez sok mindenféle politikai kombinációkat fűznek, de ezek egytől egyig légbőlkapottak. Ha a közszájon forgó hír valóban bizonyul, úgy a pécsi egyházmegye egy kiválóan jeles főpapot nyer, kinek vaskezü kormányzata és emberbaráti jótékonyága nem szorul külön dicsőretre.« Így hozza ezt a hírt Sz. fehérvári kath. lap.

* **Az olasz trónörökös eljegyzése.** Az olasz lapok a legutóbbi napokban arról cikkeznek, hogy az olasz trónörökös eljegyzi Helenát, a montenegrói fejedelem harmadik leányát. Politikai körökben nem tartják ezt valószínűnek, mert feltűnő lenne, ha az olasz trónörökös nem katolikus hercegnőt venne feleségül. Beszélnek, hogy Viktor Emánuel trónörökös a moszkvai koronázáson ismerte és szerette meg a montenegrói hercegnőt, a ki kész érte a katolikus hitre áttérni.

* **A káptalan kérelme.** A nagyvárad i. sz. káptalan már ezelőtt 3 évvel kérelmezte, hogy a város takarítsa ki s tartsa rendben a káptalani kertek végénél elvonuló mély víz levezető árkot. Akkor meg is lett ígérve, hogy gondot fordít a hatóság a vízlevezető folyókára s megóvja a kanonoki lakok kőfalait a rongálástól. De az ígéretet a mai napig se váltotta

be a város. Ez okból a káptalan most beadványt intézett a városi tanácshoz, a melyben rámutatott a türethetlen állapotra s gyors intézkedést kér az árok rendbehozatalára.

* **A bolgár fejedelmi család rablók között.** Ferdinánd bolgár fejedelem visszatérését Szófiába, augusztusra halasztották el. A rilói kolostor környékén, a hol a fejedelmi családja tartózkodik, a hegyek közl. rablóbandák léptek föl. A kolostor és környéke őrizetére katonaságot rendeltek ki.

* **Hercegi pap.** Vasárnap, július 26-án avatják fel lelkészé a szász király unokaöcsését, Miska szász herceget. A szertartást az eichstadti apostoli vikarius végzi. A herceg 26 éves és Eichstadtban végezte theologiai tanulmányait.

* **Főhercegi pár a háziiparért.** Izabella főhercegnő tevékeny pártfogásának tudvalevőleg sokat köszönhet a felvidéki háziipar. Különösen nagyot lendített ő fensége az ugynevezett tót himzési munkák fejlesztésén. Férje, Frigyes főherceg szintén kiváló érdeklődést tanúsít a magyar háziipar termékei iránt és bevásárlások céljából már több ízben látogatást tett a kereskedelmi muzeum háziipari bazarában, a kerepesi-uton. Legujabban »Főherceglak«, baranyamegyei vadász kastélya számára s háziipari bazar utján egész tulipánok és egyéb népies technikájú szobaberendezéseket szerzett be a hozzávaló, szintén népies használati és díszedényekkel együtt. A szállítmány már utban is van. Főherceglak felé. Kívánatos volna, hogy az iparpártoló főhercegi pár példáját a magyar nagyközönség is gyakran utánozná.

* **Diplomata-változás Bécsben.** Lozé bécsi francia nagykövet, ki a Nord departementben szenátorra akarja megválasztatni magát, le akar mondani bécsi állásáról, hogy Fanre után köztársasági elnök lehessen. Utódául Cambon algiri kormányzót emlegetik, akinek a helyét valószínűleg Jounard volt közmunkaminiszter foglalja el.

* **A zólyommegyei néppárt** is szervekedik, legközelebb Besztercebányán fognak gyűlésezt a megye mind a négy kerületében állítanak jelöltet.

* **Lengyel zsidó mint katolikus pap.** Nagy-Szebenben a napokban egy embert fogtak el, ki Pál Jenő missionáris páternek mondta magát. Mint ilyen számos plébánián bekopogtatott s szorgalmasan gyűjtött a hittérítés céljaira. Legutóbb még a városi nagy templomban is

Klára; kicsi halottat tartva jobbján, míg baljával a bűvös lámpát nyujtotta neki át.

Reggelre kelve, lámpát leltek a szolgák a földön; urukat magánkülvili állapotában forró láz gyötörte s annyit beszélt össze-vissza elöttek mindvégig érthetetlen nyelven, hogy a lámpát ösztönszerűleg kihajították a kertbe. Mintha villanyfolyam járt volna át Bogomér testét, hirtelen feleszmélt. Rögtön megparancsolta, hogy a szobájában talált lámpát vessék a kut fenekére, hogy soha többé napvilágra ne jusson.

Több hó telt el, míg Bogomér teljesen felépült lázából.

Gyógyulása után, hogy a rajta mindinkább erőt verő buskomorságot eloszlassák, barátai mulatságokba, tornákra vitték.

Tisztelefőre rendezett egy ily vigalman ismerkedett meg a szép Margitával. Koszta lovag s az egész környék legkaczerabb szírényével. Rövid idő múltán eljegyzette magának Margitát egyszersmind elhatározta, hogy a menyegzőt is mielőbb megüli és Duba várának fényes termeiben.

Bagamér számos rokonai s barátai gyűltek egybe az esküvő napján, kik fényesebbnél fényesebb ajándékokat hoztak a boldog párnak; azonban valamennyiüket felülmulata az a fényes színű, művészi készítésű lámpa, melyet egy rendkívül sápadt, idegen öltözetű nő nyujtott át a menyasszonynak. Margita ártatlan örömmel mutatta s vitte az ép oda érkező vőlegény elé a szép ajándékot.

Felette meglepődött s csudálkozott azon,

hogy Bagamér halálsápadtan s képéből egészen kikelve tekintett a lámpára, míg végre megragadta mindkét kezével s messzire elhajította magától.

Margita látszólagosan elfojtotta asszonyi kíváncsiságát a tapasztaltak iránt, titkon azonban elő hozatta a lámpát s mindjárt első nászjékön fel is gyujtotta. Szivárványszerűen csillogó fényár terjedt szét a teremben. Margita elragadtatással vegyes csodálattal nézte a gyönyörű szerkezetű és rejtélyes alakú lámpát.

Egészen más színben látta a lámpát Bagamér. Úgy tetszett neki, mintha Klára alakja lépne ki a lobogó lángokból, kicsi ártatlant tartva karjaiban, míg ziháló keblének mély sebe bosszuért lihegett.

Ujból az álomkép tűnt fel lelkében. A lámpát tartó férfiak óriásokká növekedve töltötték be az egész termet. Bogomér hősi elszántsággal ragadta meg a lámpát és kihajította a kertbe. De alig hogy becsukódtak szemei, ujból és ismét megjelenik előtte a Klára alakja az égő lámpa lobogó lángjában, s hasztalan, hiába volt minden erőlködése a lelkében fel-feltűnő látomány hogy s-m szűnt meg.

Kínzó lelkiismeret furdalástól gyötörtén vallja be most Margitának azt a viszonyt, mely közte és Klára között fennállott . . .

Bogomér és Margita házassága élete a lehető legboldogtalanabb volt.

Csupa szemrehányás, kölcsönös bizalmatlanság, idegenkedés vert fészket lelkükben.

Ha Bogomér nem mindenben járt el fele-

sége akarata szerint, ez elő vette a lámpát, felgyujtotta s ekkor a gömböt tartó férfiak furiákként üzték a szerencsétlen férjet.

Tehetetlen dühvé vált ilyenkor Bogomér minden kétségbeesése és midőn az ádáz démonok sehogysem tágitottak mellőle, magánkülvili állapotában kiáltotta feleségének:

Te légy a lámpa örököse?

Eltávozott erre a várból s eltűnt.

Másnap a vár alatt kanyargó folyó hullámai vetették ki holttestét.

Ettől fogva a lámpa lángja olthatatlanná vált; a fékezhetetlen szellemek Margitát üzik, kergetik szünetlenül, mignem gyógyithatatlan betegség őt is sirba nem vitte.

Halála után száguldozva jártak be a vár kastély termeit, a lámpa haragos, bűvös szellemei és az örökösök ama fáradsága, hogy bejussanak a várba hasztalan volt még akkor is, midőn a végzetes lámpát rég befalazták volt.

Végre egy jámbor pap szentelt olajat vett, behatolt a várba és megtöltvén a lámpászentelt olajjal, felgyujtotta.

Menyörgés szerű robbanás szakította meg a környék mély csendjét, száz meg száz darabkára törve szóródott szét a bűvös lámpa a világ minden tája felé. Azon helyre, hol a lámpa szétrobbant, kápolnát emeltek, a várkastély pedig lakhatóvá s számos boldog pár csendes fészkévé lön.

misét mondott — s most kisült róla, hogy egy Fischmann nevű varsói zsidó. Bőröndjében meg is találták a hosszú kaftánját és zsidó nyelven írt jegyzeteit.

* **A Rhédey-kertben** tegnap tartott ünnepség nagyon gyatrán sikerült. Meglátszott, hogy Mezey Miskát elnyomta a kánikula. Ami nem is csoda! Ha mégis volt anyagi eredmény a jótékony célra, azt nem lehet a rendezőség érdemének betudni, hanem egyszerűen annak, hogy a nagyváradi közönség nem nézi, hogy egy-egy jótékony ünnepély mily keveset nyújt, mindamellett, hogy a repedésig ütötte a nagy dobot, hanem áldott jó közönségünk egyesegyedül a jó célra tekint és áldoz, amíg csak bírja. Jövőre azonban a jótékony célú ily mulatságokat jó lesz avatottabb kezekre bízni.

* **Zarándoklat Lourdes-be** terveznek augusztus hó vége felé a bécsiek. Szervezik a sz. Mihály-társulat, a Lourdes-társulat és a Mária-kongregációk. Külön vonaton fognak menni és utjukba ejtik Paray-Le-Monialt is, Jézus szt. Szíve szentélyét. Nemsokára közrebocsátják a részletes tervezetet.

* **Annák bánata.** Tegnap este hire futott, hogy az Anna-bál, melyet közel Nagyváradhoz akartak rendezni, közbejött akadályok miatt elhalasztották. Ily késő este nem lehetett már meggyőződést szerezni a hír alaposságáról, arról azonban biztos tudomásunk van, hogy a bájos Annák bőségesen kárpótolva lesznek.

* **A polgári házasság ellen.** A mecklenburg-strelitzi kormány kijelentette a napokban, hogy a leghatározottabban óhajtja mellőzését a kötelező polg. házasság intézményének, melyet úgy morális, mint status okokból károsnak tart. Az új polgári törvénykönyv megalkotásánál pedig, melynek a házasságra vonatkozó részénél a döntő befolyású kath. csetrum párt az egyházra nézve kedvező számos módosítást vitt keresztül, a protestán konzervatívok határozottan a fakultatív polg. házasság mellett kardoskodtak.

* **Kérelem a királyhoz.** Özv. Szegedy Józsefné szül. Nagy Lidia alig bírja eltartani magát és három gyermekét. Férje 22 évig szolgált mint őrmester a hadseregben s a csendőrségnél, utóbb pedig megyei utmester volt Nagyváradon. Az állam az özvegynek és a három gyermeknek összesen havi 14 frt nyugdíjat és neveltetési járulékot fizet. Ez éppen elég a koplalásra, csak hogy éhen ne haljanak. A szegény nő kérvényt intézett király ő Felségé-

hez, a melyben előadta panaszát s vagy a segély felemelését, vagy két jól tanuló fiának a katonai iskolába való felvételét kérte. A kérvény azonban minden kézjegy nélkül visszaérkezett a miniszteriumba s a honvédelemügyi miniszter most tudatja a szegény asszonnyal, hogy egyik kérélmé sem teljesíthető. Persze, mert a katonai intézetekben levő alapítványi helyekre a jó kortések, vagyonos földbirtokosok fiait kell elhelyezni.

* **A románok és az interparlamentáris konferencia.** A Temps legutóbbi számában Bukarestből keltezet táviratot közöl, melyben az van elmondva, hogy a Budapesten megtartandó interparlamentáris konferencián a román képviselők egy része is meg fog jenni.

* **A hadsereg új egyenruhája.** A zubbony az addiginél hosszabb szabású, a gallér és a vállszalag rajta a mostani diszkabátokhoz hasonlóan egészen színes lesz. Az eddigi szürk magyar nadrág helyett pedig bővebb szabású kasmánban végződő nadrágot csináltattak, hasonló a bosnyák ezredékhez. A tisztek egyenruháját egyelőre nem fogják megváltoztatni.

* **Ülés a városházán.** A városi gépészeti és közlekedési szakbizottság tegnap ülést tartott Dús László elnöklété alatt. Jelen voltak: Knapp Ferencz, Busch Dávid, Beczkay Lajos, Rendes Vilmos és Szücs Dezső. Első sorban a Melocco cég keresetét vették tárgyalás alá. A cég kéri a városháza előtti beton járda építési költségének megfizetését. Tekintettel, hogy a járda nem felel meg a szerződésnek és a feltételeknek, csupán méltányossági szempontból azonban a bizottság a költségek 50%-át kifizetni javasolta. — Rimánóczy Kálmán beadványban kéri a várost, hogy a vendéglője előtt levő kioszk területét, melyért most évi bért fizet, neki örök áron eladassék. A bizottság 612 frtért javasolja a terület eladását. — A légszuszgyár még az 1878-iki Kishid építése alkalmával teljesített légszuszgyár áthelyezése által felmerült 801 frt költségek megtérítését kéri. A gázgyár keresetével per útjára utasított. Még néhány apróbb ügyet tárgyaltak, le s az ülés véget ért.

* **Timon Ákos** budapesti egyetemi rendes tanár, mint a kongrua-bizottság középponti előadójának ő Felségétől a miniszteri tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

* **Mezőgazdák értékesítő szövetkezete.** Ily cég alatt igen fontos gazdasági egyesület van alakulóban. Az egyesület célja ugyanis az lesz, hogy a mezőgazdasági terményeket közvetítse és hogy a gazdasági iparhoz szükséges cikkekkel olcsón juttassa a gazdaközönség ke-

zeihez. Az egyesület székhelye Nyiregyházán lesz és hatásköre ki fog terjedni Szabolcs-, Bereg- és Máramarosvármegyék területére. Az alakuló szövetkezet élén Pongrácz Jenő gróf, Podmaniczky Hornác báró stb. állnak.

* **Az utca, mint sárkészítő-telep.** A nagyváradi polgárságnak az építkezés alkalmával előfordulni szokott kellemetlenségek megakadályozása végett — többször történt felszólalása, a pusztá legben hangzott el. Most azonban Kőfaragó-utca lakosai szólnak fel, azon botrányszámba menő tulkapás ellen, hogy az utcán a Kappel György házat építő vállalkozó az utca kellő közepén készítteti a ház belső tapasztására szükséges sarat. E célra az árkot is sárgyártásra foglalták el s mivel a víz természetes folyása e miatt megvan akadályozva, különösen esőzések alkalmával temérdek kellemetlenséget okoznak a tűrni nem tartozó szomszédoknak. Csodáljuk, hogy a rendőrség felszólalás nélkül nem tett intézkedést ezen visszas helyzet megszüntetésére, melylyel a város e legszebb utcájára el van rutitva, sőt rajta a közlekedés is korlátozva van.

* **Halálozás.** Reindl István nyug. uradalmi pénztárnokot súlyos csapás érte, kis leánykája Olga 8 hónapos korában elhunyt, temetése f. hó 24-én d. u. 5 órakor fog Szent János-utca 444. sz. háztól a róm. kath. egyház szertartása szerint végbemenni.

* **Lezuhant az emeletről.** Nagy szerencsétlenség történt szerdán este 11 órakor a Fő-utcán levő Bartsch-palotában. Az épületnek az ügyészség felé néző emeleti részén lakik Nagy Mihály malom hivatalnok. Feleségének a testvére, a 17 éves Müller Gizella pár nap óta látogatóban náluk tartózkodik. Szerdán este 11 óra körül mentek Nagy Mihály, a neje és sógora haza a Széchenyi-téri kioszkból s míg Nagy Mihály nejével nyugodni tért, a fiatal leány a szomszédos szoba ablakába ült s nézte a járókelőket. E közben az ifjú leány elszenderedett s lezuhant az emelet ablakából a kövezetre. Sikoltására segélyre siettek, de már ekkor eszméletlenül találták, véresen a hegyes kövezeten. Állat és két karját súlyosan összezsuzta. Dr. Popovits György orvos azonnal gyógykezelés alá vette s most már tul van a veszélyen. Jó ideig azonban még a szobát kell őriznie.

* **Moud angol hercegnő esküvője.** Londomból jul. 22-ről jelentik: Károly dán herceg esküvőjén a nászmenet fél 11 órakor hagyta el a Marlborough-Houset a nép ovációja között. A menetben részt vettek a walesi herceg és neje, Viktória hercegnő, Keresztély és Herald dán hercegek, a görök trónörökös pár és Mik-

Nagy-Károly vára.

A gróf Károlyiak ősi várkastélya Nagy-Károlyban megifjodva lép be az új ezredévbe. A régi várkastély újjáépítése éppen az ezredévre lett készen s kapuit most Margit napján tárta ki először a vendégek számára. A régi, ódon kastély helyében, melynek falai közt II. Rákóczy Ferencz pihent s melynek utolsó történelmi nevezetessége vendége Rudolf trónörökös volt Stefánia trónörökösével, — most a réginel sokalta nagyobb várkastély emelkedik, melyet mostani tulajdonosa gróf Károlyi István építtetett fel a Meining tervei szerint. Ebben is az ősi tradíciók szerint járt el, mert a szatmármegyei levéltárban hitelesen megvannak az adatok arra, hogy a nagykárolyi várkastély első falai 1495-ben rakattak le s azóta minden száz évben újjáépítették. Most már teljesen készen áll a remek mű s már imponzásan emelkedik a hét torony (de nem úgy mint a konstantinápolyi, melyben az elfogott magyar urak rablanczokon szynlődtek, mert itt csak a magyar vendégszeretet kellemei tartják fogva, a kik oda mennek), már készen vannak a norman időkre emlékeztető vizárkok, felvonó hidak, készen a renaissance korából vett terrasseok, a goth stilű kápolna és ó-germán városházatornyhoz hasonlító őrtorony; és festve és vakolva is ugy van, mintha már századok óta állana így. Belül pedig minden a teljes ellen-téte a külsőnek. Minden modern és minden világos. Csupa tükör és csupa üveg. A fölépcső-

ház egyszersmind a legnagyobb szalon, (épen mint a budapesti palotában), onnan lehet eljutni mindenhova.

A család minden tagjának elkülönített lakosztálya van s a vendégszobák hosszú sorozata mind külön fürdő- és toilette-szobákkal van kiegészítve. Az egész kastély villamvilágítással van felszerelve s tündéri fényben ragyog este.

Most, a napokban, mikor a várkastély urnőjének, gróf Csekonics Margitnak nevenapján először látott vendéget az új várkastély, nagyon érdekes volt az a társaság, mely gróf Károlyi István meghívására ott összeegyült. Nem sokan voltak, de mind olyanok, hogy életkoruk összetéve jóval meghaladja az ezer évet. Szóval mind a legöregebb urai Nagy-Károlynak, mind olyanok, akik még néhai gróf Károlyi Györgynek meghitt emberei voltak. Ott volt Horváth József, aki már 57 év óta levéltárnoka a megyének, Báthory István volt takarékpénztári pénztárnok 87 éves, Zanathy Ignác ügyvéd (gróf Károlyi Györgynek volt uradalmi ügyésze) 80 éves, Kovács József jelenlegi uradalmi ügyész, Hegedüs József jószágigazgató, Eösz Ferencz főszámvevő, Farkas Rezső intéző, Kovács Leó ezredes, Palczér Ernő piarista házfőnök, Vanke piarista (Szogyéni berlini nagykövetünk egykori nevelője) stb.

A gazdag ebéd közepén fölkel a háziur, gróf Károlyi István, s a következő pokárköszöntőt mondta:

»A köteletség érzetéből kifolyó kegyelet, melylyel boldogult édes atyám és elődeim iránt

viseltetem, érelték meg bennem amaz elhatározást, hogy az örökségemben rám esett várat — melynek már már dűlledező falai annyira számtalan igaz és a hazát a hazáért és nem önérdékükért szolgáló magyar embernek emlékéit jutatták eszembe — új mezbe öltöztessem, de a régi magyar szokást tartva meg.

Önök előtt nyílt meg először a megifjodott nagykárolyi várkastély, önök előtt uraim, kik majdnem mindnyájan édes anyámnak voltak s most nekem és családomnak legmeghittebb, legőszintébb és legjobb barátaim! Lehetetlen és ezt mind be fogják látni, hogy én, ki e mai nap először vagyok abban a helyzetben e falak között, hogy poharat emelhessek, az első poharat a hála és a fiui szeretet érzetéről áthatva másra, mint feledhetetlen édes atyám emiékére üritsem!

A mi pedig az újjáépített nagykárolyi várat illeti, uraim, lelkeim egész hevével, szívem legmelegebb érzetével azt kérem a sorstól, a végzettől, az Istentől, hogy addig álljanak e falak, addig vesse a hét torony árnyékát ez ősi várra, míg bennlakói a hazáért és a hazának élnek!

Nagy lelkesedéssel fogadták mindnyájan a házi ur lelkes pohárköszöntőjét és a lakoma a legvidámabb hangulatban folyt tovább. A többi pohárköszöntőkből a Margit név csengett ki, mint kinek névnapjához fűződik az új várkastély vendégszerető kapuinak megnyílása, éppen a magyar nemzet ezredéves ünnepének korszakában.

lós görög herceg. A királyné pivátim a Buckingham-palota kápolnájába ment, a hol a canterbury-i érsek megeskette az új párt. Az esküvőn jelen voltak Salisbury márk, Gladstone és Chamberlein nejeikkel, továbbá Goschen, Roseberry, Wolseley, Hatzfeld német nagykövet és a dán követ. Mielőtt a királynő a Buckingham-palotába hajtatott, meglátogatta a walesi herceget és nejét, és meglátogatta a nászajándékot. Mikor a királynő a Windsor-palotát elhagyta, az indus cselédséget vivő kocsi fölfordult és a kocsis, valamint egy hindu megsebesült. Miután a királynő a Buckingham-palotába érkezett, a palota negyedik emeletén kisebbszerű tűz ütött ki, a mely csak egy szobára terjedt és a melyet csakhamar eloltottak.

* **Felemelt helyárák a szinkörben.** A szinügyi bizottság tegnap déltán rövid ülést tartott, melynek egyedüli tárgya Megyery Dezső kérelme volt. A megjelenésben akadályozott Hoványi Géza elnök helyett Hlatky Endre elnökölt; rajta kívül jelen voltak még ifj. Rimler Károly, Stark Gyula és Kunyhóssy János. Elnök előterjesztette, hogy Megyery Dezső szinigazgató a július hó 25-én és 26-án a »Sötét titok« című látványos szinmű előadásai alkalmából a helyárák felemelésére kért engedélyt. A felemelés 25—30 százaléka a rendes helyáráknak. Két estére a bizottság megadta a helyárák felemelésére az engedélyt.

* **A mezei rendőrség fegyvere.** A földmivélsügyi miniszteriumban azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a mezei rendőrséget az egész országban a forgó pisztolyok helyett a honvédségben használatlan volt Werndl-féle fegyverekkel lássák el s ily módon megvalósítsák a mezőrendőrségi törvénynek azt az intézményét, hogy a mezőrendőrség a közbiztonsági szervezetnek minden tekintetben megfelelő részévé váljék. A miniszter már le is irt a törvényhatóságához, figyelmébe ajánlván, e tervet s tudatta egyszerűsége, hogy a Werndl-féle fegyverek darabonként 5 frtba kerülnek.

* **Koldusok veszedelme.** E cím alatt megírtuk, hogy tegnapelőtt a rendőrség vagy 50 koldust elfogott. Tegnap ismét 20 került hurokra. A mai heti vásár alkalmából ismét nagy razzitát tart a rendőrség, melynek eredménye hihetőleg az eddig elértet nagy mértékben túl fogja haladni, így remélhető, hogy szombaton kevesebb baja lesz a háziasszonyoknak, a kolduló csavargókkal.

* **Hittörvényhű zsidók titkára.** A hivatalos lap mai száma jelenti: A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter, ő császári és apostoli királyi felsége f. évi július 4-én kelt legfelső elhatározásával nyert felhatalmazás következtében, a magyarországi hittörvényhű izraeliták közvetítő bizottságánál rendszeresített titkári állásán Weisz Dánielt ily minőségében megerősítette.

* **Ismét egy tolvaj cseléd.** Ugy látszik városunkban napirenden vannak a cselédek által elkövetett bűntettek. Minden napra esik egy ruhalopás, feltörés, mely bűntényeknek a leggyakoribb esetben, egy-egy elvetemült szolgáló a hőse. Tegnap Deutsch Jakabné panaszkodta a rendőrségnél, hogy Sárközi Teréz erdőgyoroki illetőségű cselédje temérdek ruhaneműjét s több értékes tárgyat összepakolva, azokat Seres Józsefné sütő-utcza lakosnéhoz vitte, ki állítólag őt e bűntény elkövetésére biztatta. A tolvaj cseléd és orgazdája ellen, a rendőrség megtette a kellő lépéseket.

* **Elfogott csizmadia.** Urszád Károly nagyváradai csizmadia, több rendű család vétéségével volt vádolva. Azonban időközben Váradról eltávozott anélkül, hogy ezentuli tartózkodási helyét bejelentette volna. A kir. törvényszék emiatt ellene körözést rendelt el s tegnap egy Debreczen melletti faluban el is fogták az elszökött csizmadia, honnan Nagyváradra zsuppolják haza.

* **Zsidók keresztény leány ellen.** Temesvárról jelentik, hogy három ottani zsidó ügynök júli. 22-én délután állatias merényletet követett el egy keresztény leány ellen. Az eset a következő: A »vademberhez« címzett szállodá-

ban délután 4 óra tájban megjelentek Deutsch Mór, Weiszberger Jakab és Oberländer Ferenc és a mosókonyha melletti 15. számú szobában elfoglalt cselédségre rácsukván az ajtót, a mosókonyhába rontottak, a hol a 16 éves Reiter Margitot egyszerre hárman megtámadták, leteperték s a legbrutálisabb módon megsértették. A gazemberek, félholtan otthagya a szerencsétlen leányt, büntényük színhelyéről zavartalanul eltávoztak s csak később tette meg ellenük a fenyítő feljelentést kezelő orvosa a leánynak, a kit kórházba kellett szállítani, oly súlyos sérüléseket szenvedett. A három zsidó ellen a temesvári királyi törvényszék már meg is indította a büntető eljárást, a btkv. 232. §-ában körülírt bűntény miatt.

* **A szabadkőművesek.** Az olaszországi szabadkőművesek, mióta elesapták maguktól a hihedt Lemmi Adorjánt nem tudnak megállapodni a nagymester személyében. Egyik sem elég gonosz nekik. Ujabbán Nathan Ernesztot választották meg nagymesterré. Ez a firma naturalizált angol zsidó és republikanus érzelmű. A felesége valóságos forradalmár. Egy nagy jótékonyági estélyen megtette, hogy amikor a királyné belépett a terembe és mindenki felállt, szépen ülve maradt páholyában és fesztelenül kitekintett a terembe. Itt említjük fel azt is, hogy az olaszországi katolikusok kezdeményezésére f. é. szeptember hó 25-től 29-ig terjedő időben nagy antiszabadkőműves kongresszus fog tartatni. Eleinte arról volt szó, hogy a kongresszust Milanóban tartják meg; de később a vezetők abban állapodtak meg, hogy azt ne Olaszország, hanem Ausztria területén jelesen Trient városában tartásuk meg s a rendezőbizottság már ki is eszközölte az osztrák kormánytól hogy ezt a kongresszust ott megtarthassák. Így két rendezőbizottság fog működni: az egyik Rómában, a másik Trientben. Az olasz bizottság élén Consolati Fülöp gróf és Salvadori-Zanatta József br. állanak.

* **A belga választások utóhangja.** A belga választások nemcsak a liberálisoknak okoztak károkat. Hogy a szociáldemokratáknak a veszteségeik nagyobbak, mint azt egyes lapok feltüntetni szeretnék, a felől a radikális »La Réforme« egyik utóbbi száma tanuskodik. A lap Feron volt képviselő tollából cikket közöl, melyben megtámadja a szociáldemokratákat, hogy a kamrában előidézett botrányok és felforgató tendenciájú beszédek által a radikális polgárság nagy részét a klerikálisok karjaiba kergették. Megrójjá őket, hogy a magánvagyon konfiskálását oly fennen hangoztatják s hogy támadásaikban még a király személyét sem kimélik. Így körülmények közt úgy találja Feron, hogy a szociáldemokraták csak magukra vethetnek, ha a klerikálisok nagy avanceokat csináltak, ők maguk pedig háttérbe szorultak. — Ha egy radikális fegyverbarát így ír a vörös zászló híveiről, úgy mégis csak kell lenni a dologban valaminek.

* **Szocialisták az aratók közt.** Bács-Topolyáról írják: A járásbeli aratómunkások nagyrésze a múlt héten sztrájkolt. Számos szocialista járt a múlt hetekben Topolyán és izgatott a munkásnép között, még pedig nem eredménytelenül, mert nagyon sokan a még télen elszegődött aratók közül nem voltak megelégedve a részükre jutandó részgabonával és az utolsó órában felbontva a gazdáikkal kötött szerződést, megtagadták a munkát s csak az esetre voltak hajlandók munkába állani, ha nagyobb részt juttatnak számukra. Többen czélt is értek, de nagyobb részük csalódott, mert rövid idő alatt Bajmokról, Almásról és Sziváczról annyi arató termelt Topolyán, hogy a sztrájkolók fölöslegessé váltak így most munka, sőt télirevaló kenyér nélkül is maradtak.

* **A perzsa sah kincsei.** A szomorú véget ért Nasr-Eddin sah rendkívül gazdag kincstárt hagyott hátra örökösének. A teheráni kastély alsó helyiségeiben van a sah magán kincstára, a mely telve van arany és diszművekkel, mindannyi gyémántokkal, gyöngyökkel, smaraggal és más drága kövekkel borítva. Egyike a legértékesebb tárgyaknak egy hatvan centiméter átmérőjű földgömb, a

mely csupa drágakövek van kirakva. India amethystekből, Afrika rubin kövekből, Anglia briliánsokból, a tengert pedig mindenütt smaragd kövek ábrázolják. A fővárosok nevei a glóbuson gyémántokból vannak kirakva. A sah trónja márványból van kifaragva, a melyet az arany és drágakő-diszítések teljesen ellepnek.

* **Rövid hírek. Belefutott a Berettyóba.** Bakonyszeg községben Kerekes Rebeka 9 éves leányka egyedül ment fürdeni a Berettyóba. Mélyebb vízbe tévedt s az ár magával ragadta. Mire kifogták, már halva volt. — **Névváltoztatás.** Kiskoru Kohn Stefania vezeték nevének »Keményre« változtatását a belügyminiszter megengedte. — **Körözik a kereskedő urat.** Szilágyi (Stern) Dezső (?) ügynök, déli gyümölcs kereskedő és könyvelő ennyi foglalkozás mellett sem tudott becsületesen megélni, s viselt dolgai miatt összeütközésbe jött a törvénnyel. A következmények elől azonban szépen megugrott az új magyar s a nagyváradi kir. törvényszék most országosan körözteti. — **Uj marha rakodó állomások.** Somogy megyében Szántód, Nyitramegyében pedig Bucsány vasúti állomásokat marharakodó állomásokká minősítette a földmivélsügyi miniszter. — **Jegynélkül halásztak.** Temérdek dolga akadt a hatóságoknak, halászati tilalom elleni vétőkkel. Tegnap Nádas Imre, és Farmos János lettek feljelentve ily vétségért. Mindketten minden feszélyeztetés nélkül, már hetek óta halásztak és adták el a fogott zsákmányokat a piacon. — **Meglopott leány.** Tegnap egy szegény leány tett panaszt a rendőrségnél, hogy valaki ládáját feltörvén, abból több fehérneműt ellopott. Az egyes ruhadarabokra K. L. monogram volt varva piros betűkkel. A rendőrség lépéseket tett a tolvaj kipuhatolása iránt s valószínű, hogy a szegény leány rövid idő alatt vissza fogja kapni elveszett holmiját. — **A gyümölcsárulás ellenőrzése.** A piacra hordott éretlen gyümölcsök közegészségügyi szempontból káros eladásának megakadályozása céljából a rendőrségi hivatal szigorú felügyeletet rendelt el. Nap, mint nap, koboznak el éretlen s eladás végett felhalmozott gyümölcsöket s ez elkobzáson kívül tetemes pénzbüntetéssel is sújtják az eladót. — **Agárverseny Debreczenben.** A nemrég alakult hajdumegyei agarász-egylet, amelynek gróf Degenfeld Pál az elnöke, közelebb nagy agár-versenyt rendez a debreczeni pusztákon. Az agarászat iránt hujdu-, szaboles-, szatmár- és biharmegyei sportkörökben élénk érdeklődés mutatkozik. — **Méhek ölték meg.** Thale mellett a Harzban egy bányamunkás két gyermeke, az erdőben szedve, egy méhrajnak ment neki. Mig a kegyetlenül összeszurkált hét éves leány hazafutott, az öt éves fiú a földre bukott s a méhraj megrohanta. Midőn a szülők az erdőbe siettek, gyermeküket már holtan találták. — **Egy huszárkaplár öngyilkossága.** Lembergől sürgönyzik, hogy az ottani kerületi főnökségnél tegnap agyonlőtte magát Kovács huszárkaplár, aki nemrég a büntetéstől való félelmében megszökött, de elfogták. — **A német császár és a svéd király** ma találkozni fog. — **Kitiltott szemita újságíró.** A bécsi községtanács mai ülésén elfogadta azt az indítványt, hogy a városi közgyűlés terméből kiiltja a Szeps-féle Wiener Tagblatt tudósítóját. A városi közgyűlés legközelebbi ülésén ez a határozat szóba kerül.

Lapunk egyes számai a következő útleletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenuirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-placz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca-
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárúsító Kereske-
delmi csarnok palota Nagypiacz.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatnak.

I R O D A L O M.

— **Agrárstatisztika.** Jekelfalussy József, min. tanácsos, az orsz. statisztikai hivatal igazgatója előfizetési felhívást tesz közzé az 1895. évi VIII. t.-cz. alapján végrehajtott összeírás adataiból készült »A magyar korona országainak mezőgazdasági statisztikája« című munkára.

A mű, a mely nem szorítkozik a szorosabb értelemben vett Magyarországra, hanem

felől Horvát-Szlavonországok adatait is, és így az egész Magyarbirodalom mezőgazdasági viszonyainak fogja teljes és hű képet nyújtani, — öt nagy kötetből fog állni, körülbelül 840 folió iv terjedelemben.

Az első kötet az adatgyűjtés módszerének, az összeírás lefolyásának, tanulságainak ismeretében kívül községenként tartalmazni fogja azokat a legfontosabb adatokat, melyekre ugy a közigazgatás, mint a magán használat szempontjából legnagyobb szükség van, u. m. a terület mivélési ágak szerint, a hasznos házi állatok számát, a fontosabb állatnemeket ivar és kor szerint is; az igás fogatokat a vonóerő megkülönböztetésével, stb.

A második kötetet egy kimerítő Gazdaczimtár képezi, melyben mindazok, kiknek gazdasága meghaladja a 100 katasztrális holdat, egyénekenként felsoroltnak, kimutatván gazdaságuk székhelye, valamint területe mivélési ágak szerint, a gazdaságban alkalmazott cseledek és fontosabb gépek és eszközök száma, továbbá az állatlétszám.

A harmadik kötet részint tudományosan feldolgozva s összehasonlító adatokkal megvilágítva, részint táblázatos alakban, az 1895. évi aratás és szüret eredményéről számol be.

A negyedik kötet az összeírás alkalmával az egyes gazdaságokról tudakolt részletes adatokat, a birtoklás jogcíme és a gazdaságok nagysága szerinti kettős kombinációban fogja nyújtani, ugy tudományosan feldolgozva, mint táblás kimutatásokban.

Vége az ötödik kötet a községek, járások és vármegyék általános gazdasági viszonyait megvilágító adatokat s a levont tanúságokat fogja tartalmazni.

A földmivélésügyi m. kir. miniszter mind az öt kötetnek előfizetési árát, a terjedelemez képest lehetőleg mérsékeltén, 20 frtban állapította meg; méltányolva azonban azt a buzgó támogatást, melyet a vármegyei és városi törvényhatóságok, a járási tisztviselők, a községek, valamint a szakkörök és egyesületi tagjai a mezőgazdasági összeírás alkalmával kifejtettek, részükre külön kedvezményes előfizetési árat állapított meg, melynél fogva mind az öt kötet 10 forinton szerezhethetik meg. Kedvezményesen áron fizethetnek elő: a földmivélésügyi miniszterium alá tartozó összes hivatalok, intézések és azok tagjai; az összes vármegyei és városi törvényhatóságok, járások és községek, nemkülönben az összes vármegyei és járási mezőgazdasági bizottságok tagjai; a gazdasági tanintézetek és földmivés-iskolák és azok tanári kara, a gazdasági egyesületek és körök és azok tagjai, továbbá a mezőgazdasági statisztikai számláló ügynökök és a községi (kürjegyzőségi) összeíró bizottságok tagjai közül mindazok, kik az összeírás alkalmával a járási főszolgabíró igazolás szerint magukat különösen kitüntették.

A megrendelések legkésőbb f. évi augusztus hó végéig az országes magyar kir. statisztikai hivatalhoz (Budapest V. ker. Akadémia-utca 12. szám) küldendők be. A ki a megrendeléssel együtt az előfizetési pénzt is beküldi, annak a mű kötetek portómentesen fognak megküldetni.

SZINHÁZ.

Szultán.

Másodszor került színre ezen szini idényben Verő György keleti tárgyú operetteje a »Szultán« az elsőnél sokkal jobb, szabatosabb előadásban. S. Áldor Juliska Selim szultán szerepében ügyeskedett, énekszámát különösen a Roxellen kerigőt zajosan megtapsolták. Szép sikert ért el Forrai Ferike Roxellan szerepén, játékát a természetes báj, kedvesség jellemzi, csengő hangjának is kolárotsága pedig a legmesszebb menő követeléseket is kielégítheti; szívesen láttuk őt a színpadon s a közönség iránta tanusított rokonszenves fogadtatása azon reményre jogosít fel bennünket, hogy ezentul sokkal többször láthatjuk őt nagyobb szerepekben. M e z e y (Goston) gyönyörű hangját ezen kisebb szerepben is szép sikerrel juttatta érvényre, hasonlóan ügyeskedett partnese Lányi Edit (Délia). A többi szereplők teljes ambícióval járultak a sikeres ensemblehoz

és pedig R ó z s a h e g y i, L e ő r e y, V e n d r e y előbbi kettő a két basa, az utóbbi a fő ennek szerepében.

Hírek a szinkörből. A szombaton megtartandó Sötétítók előadásához szükséges technikai előmunkálatok javarészen befejezéshez jutottak, az egész mult éjen át folyt a vízmedence fémunkálata, és a hatalmas üveg fal beállítása; ma délelőtt már a viztartály és eső készülék előleges kipróbálása is meg fog történni, és így este az előadási főpróba egész rendszeresen fog megtartatni! Az előadás iránt igen nagy az érdeklődés, ugy annyira, hogy már számos előjegyzés történt a szinkör pénztáránál a darab II-ik előadására is! Jegyek különben már ma, pénteken reggel 9 órától előre válthatók a holnapi előadásra.

MULATSÁG.

A Pecszöllősi olvasó-egylet 1896. évi július hó 26-án, az ugynevezett »Jégince« helyiségében zártkörű táncvigalmat rendez. Kezdeté este 7 órakor. — Belépti-díj személyenként 1 horona. Felülfizetések köszönettel vétetnek. Rossz idő esetén a mulatság a szalában fog megtartatni.

Igazságszolgáltatás.

Törvényszéki tárgyalások. A nagyváradi kir. törvényszék bünygyi osztálya ma pénteken, július hó 21-én nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek végtárgyalás alá:

I. Lopás büntetével vádolt F a n y e Tógyer bünygye.

II. Lopás büntetével vádolt B u b i á n János és tsai bünygye.

III. Rablás büntetével vádolt P i r l e N u c z bünygye.

IV. Zsarolás vétségével vádolt D á n Tógyer és tsai bünygye.

V. Lopás Büntetével vádolt K o r d a K o r d a Kardos János bünygye.

Az ülésen N a g y József kir. törvényszéki bíró elnököl. Jegyző: P o l g á r Béla.

REGENY-CSARNOK.

Tom és én.

Irta: I. van Woude. 73

Én is vele nevetek; és kis fiunk, aki mindig szereti, ha jókedvűeknek lát, teljes torokkal nevet velünk.

Jókedv s tréfa vonult be állandóan a házunkba: mindinkább az egykori pajkos Lonleszek ismét. Gyakran oly könnyűnek s vidámnak érzem magam, hogy mindig tréfálkoznom és minden kicsiségre nevetnem kell.

Tapasztalat bizonyítja, hogy egy gyermeket szigorú büntetéssel jobban lehet hibáikból kigyógyítani, mint száz rendre-utasítással vagy szelid szelemmel.

Ilyen halással voltak kedély életemre a két év előtt lezajlott események.

Feledhetlenek maradnak előttem azok a rettenetes órák, amidőn az hittem, hogy férjem halálos ágyánál állok; feledhetlen előttem az öröm, mely lassu gyógyulásával szívemet eltöltötte és véghetetlen a hálám a jószágos gondviselés iránt, mely őt nekem viszszaadta.

Mikor halálos ágyánál a kimerültségtől elaludtam, az volt az utolsó gondolatom, vajha az Ég vele visz engem is a tulvilágra.

Milyen volt azután az ébredésem Tom oldalán, midőn a felkelő nap sugarai a szobába sütöttek és az ő nyugodalmas, békés alvása csendes boldogsággal biztató reményt keltett szívemben.

Mily boldog idő következett erre!

Ámbár éjjel-nappal sokáig beteg ágyától ki nem mozdultam, mégis kimondhatatlan béke vonult be lelkembe-szívembe s ott lakozik háborítlanul.

Oh, Tom, mennyi szent fogadást tettem én ott magamban!

Es megtartottam, amennyire gyöngé erőmtől telt. Azóta is folyton azon vagyok, hogy azokat teljesítem.

Minden nap gyarapodik boldogságom.

Teljes szívemből meglegedettnék érzem magamat ebben a környezetben, amely éppen-séggel nem olyan egyhangu, mint ezt annak-előtte hittem. És éppen a vonzó magány bájol el most. Oly sokat foglalkozhatik it az ember saját szívével és lelkével.

Azt hiszem, hogy már kezdek itt gyökeret verni, mert szívem ezernyi gyöngéd szálal ide van kötve a föld eme kedves zugához.

Kötelességből, mint Tom nevetve mondja, elmegyünk majd utazni is egyszer-valamikor; és néha hébe-korba berándulunk Hágába is, de csak azért, hogy hazatérve önelégülten fölkiáltunk: »Szép az a főváros, de ezerszer te szebb az élet.«

A kis Tom ebben teljesen egyetért velünk, már pedig az ő szava dönt a háznál.

Illatterhes a levegő a rózsák, jázminök, gerániumok, ibolyák esti álomra hajló virágkelyheknek kiadásától. A kis Tom fáradtan csuklya le szeméit és vállamra hatja nyugalomra angyali fejcsékéjét.

Nem csoda, a kis kópé egész nap a zöldben szaladgalt; még ebédünket s estelinket is a vadszölvölvel befuttatott lugasban tartottuk.

Fél órával később midőn biztonságban tudom őt kis ágyában és Lotti felügyelete alatt, aki annyira bolondja a kis kópénak, mintha öreg anyja volna — a jó lélek, most már sokkal jobban jövünk ki egymással — visszatérek Tomhoz és azt mondom neki, hogy menjünk még egy sort sétálni.

Tudom, mennyire szeret estenkint még egyet járni és egyik-másik ápolja után nézni. Egy pillanat mulva már utban vagyunk a falu felé.

Még nem állott be az éj, de a köolaj-lámpák már égnék itt-ott. A házak mentén barátságos köszöntéssel fogadnak, ahol még a ház előtti kis lőczán üldögélnek a fáradt emberek. Mi éppen oly barátságosan viszonzzuk az üdvözlést.

Azután a folyam felé fordulunk, honnan a tikkasztó melegben kellemes hűs szellő lengedez felénk.

(Vége következik.)

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. május 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ³⁰ regg., 2 ³⁷ éjjel, személyvonat 11 ³² d. e., 2 ²² d. u., 11 ⁰⁴ és 4 éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁰ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ²⁰ reggel, 3 ⁴² d. u., 1 ⁴ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁸ éjjel, vegyesvonat 1 ²² d. u., személyv. 3 ³⁸ délután, 2 ⁰⁸ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvonat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁸ regg. személyvonat 10 ⁴⁴ éjjel, 11 ¹⁷ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ²⁰ d. e., 4 ²⁸ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³² d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vasköh felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴⁸ d. u.	Vasköh - Belényes felől, vegyesvonat 11 ⁰⁸ d. e. 9 ⁰⁰ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ³⁰ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., 9 ¹⁴ este,
Ösi-Köt-Gyoma felé személyvonat 7 r., vegyesvonat 1 ⁴⁰ d. u.	Gyoma-Köt-Ösi felől vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e., személyvonat 8 este
Püspök- és Felix-fürdő 8 ³⁰ reggel, 4 ⁴⁵ d. u., 7 ²⁰ este, 6 ⁴⁰ reggel 2 ⁰⁵ d. u. 9 ¹⁸ este.	Püspök- és Felix-fürdő 10 ¹⁰ d. e., 6 ²⁰ este, 8 ⁵⁵ este, 8 ¹⁸ reggel 3 ³⁷ d. u., 10 ⁵⁴ este.

* A csillaggal jelöltek csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

TAVIRATOK.

A király visszatér Bécsbe.

Ischl, július 23. (Saját tudósítónk távirata.) A király megszakitja nyaralását és folyó hó huszonötödikén visszatér Bécsbe.

Német császár Magyarországon.

Budapest, július 23. (Saját tud. távirata.) Vilmos német császár az idén ismét leutazik Magyarországra, Baranyába. Frigyes főherceg bélyei birtokára, hol a császár tiszteletére nagyszabású szarvas vadászatokat fognak rendezni.

Az orosz ezár Bécsben.

Bécs, jul. 23. (Saj. tud. táv.) Miklós ezár és neje folyó hó harminczadika körül érkeznek ide, hol nagy ünnepekkel fogadják őket. Bánffy báró magyar miniszterelnök nem lesz jelen a fogadtatáson, más magyar miniszter sem lesz akkor ott. Ez a tény, ha csakugyan bekövetkezik, nagyon jellemzi a helyzetet.

Bánffy sztrájkol.

Budapest, július 23. (Saját tud. távirata.) A magyar miniszterelnök bejelentette érkezését Ischben a királynál, de azt a választ kapta, hogy nem szükséges fáradnia, miután Goluchovszky közös külügyminiszter már kimérítő jelentést tett ez ügyben.

Iparos ifjak a kiállításon.

Budapest, július 23. (Saj. tud. táv.) Az iparos ifjak országos egyesülete a milleniumot felvonulással egybekötött diszgyűléssel ünnepli meg. A diszgyűlés vezetésére Lukács Béla volt keresk. minisztert, a védnökség elfogadására pedig Dániel Ernő jelenlegi keresk. minisztert kéri fel. Az ünnepi szónoklatokat gróf Apponyi Albert, Jókai Mór, Rákosi Jenő, Horváth Gyula, Kossuth Ferencz és Pázmány Dénes fogják tartani.

Affendakisz Budapestén.

Budapest, július 23. (Saj. tud. táv.) A mármaroszigeti ügyészség ma reggel 6 órakor erős kísérettel útnak indította Affendakiszt, az elfogott görög szökevényrabot. Ma este érkezik meg a fővárosba. A vasuti pályaházban Bakonyi Jenő helyettes fogházfelügyelő várja s beszállítása után azonnal kihallgatják. Valószínű, hogy valamelyik vidéki fegyházba szállítják.

Nagy gyárégés Budapestén.

Budapest, július 23. (Saját tud. táv.) A magyar rézműipar és pipagyárban tegnap pusztított tüzvész alkalmával, mely majd az egész gyártelepet elhamvasztotta, az önfeláldozó tűzoltók közül többen megsérültek. Így ifj. Szidanits Ferencz az önkéntes tűzoltók szakosztályparancsnoka két tűzoltóval a mentő munkálatok közben egy emeletes épület oltásával volt elfoglalva, miközben az épület tetőzete óriási robajjal leszakadt, s maga alá temette a három tűzoltót. Szidanits szakosztályparancsnok súlyos sebeket szenvedett. Jobb lábszárán többszörös csonttörést konstátáltak az orvosok, azonkívül koponyája betörtött és életveszélyes belső sérülésekkel kellett a Rókus kórházba szállítani. — Kivüle még Holländer Samu önkéntes csövezető sérült meg karján. Kéry András pedig csuklóján. — Mikor a tüzet eloltották, egy Guda András nevű 11 éves napszámos fiú a romok között kotorászni kezdett, a mi közben egy hatalmas gerenda esett a fejére. A szerencsétlen fiut eszméletlen állapotban vitték a Szent János kórházba. — A tűzvizsgálatot Markusovszky Béla segédtiszt jelenlétében ma délután tartják meg.

KÖZGAZDASÁG.

Ki részére arat a gazda?

Itt van az aratás. A gazda reménykedve veszi kezébe a kaszát, hogy lekaszálva, kévébe kötve, csűrbe hordja az Isten áldását, mely annyi verejtékes munkájába került.

A szegény kisgazda látva a kandikáló piros buzaszemet örömeiben nem is gondol arra, hogy tulajdonképpen nem is magának arat.

Ha kifizeti adóját, kifizeti a község pótlékot, a kamatokat — nem marad neki ugyyszólván semmi.

Voltaképpen tehát kinek a számára is dolgozik a magyar földműves? Arcza verejtékével keresi kenyerét és a verejtékes falatot kiragadja szájából a végrehajtó.

A gazda a végrehajtó számára dolgozik. A végrehajtó pedig a telhetetlen liberális kormány zsebébe és a tőkepénzesek ládájába hajtja a gazda keresményét.

Szomorú világ ez, de így van. És ki az oka annak, hogy a kisgazda és kisiparos nem tud megélni?

Bizonyára a kormány, mely rossz vámszerződések által támogatva a nagykereskedőt a gazdát a nyomornak dobja zsákmányul.

Bizonyára a kormány, mely nem tudja megrendszabályozni a gazda bőrre spekuláló tőzsdét. A kormány, mely a kartellek engedélyezése által megdrágítani enged mindent, mire a népnek szüksége van.

Bizonyára a kormány, mely az iszonyú fogyasztási adóval megmérgezi a népnek még betévő falatját is.

Magyarország ezeréves fennállásának megünneplésekor, a nép idegen világrészbe kívánczik, mert az édes haza földjén nem bir keze munkája után megélni.

Ily gondolatokkal tépelődik az ember, ha szemléli az arany kalással ékes rónaságon az izzadó aratót.

Meddig bírja ezt az országot?

Soká bizonyára nem.

A nép végre is felocsúdik zsibbasztó álmából és hatalmas erejével elsöpri annak a rendszernek képviselőit, mely országokat, nemzeteket tesz tönkre és a jogát követelő munkást a szocializmus vészthozó karjaiba kergeti.

Arass, izzadj magyar! majd jön a végrehajtó és lefoglalja keservesen megcsinált keresményedet.

Köbölkut község heti vásárja. Köbölkut községe mind jobban halad, gyarapodik. A község képviselőtestülete elhatározta hogy hetivásár engedélyezéséért folyamodik a kereskedelmiügyi miniszterhez. A miniszter leiratban értesíti a megyét, hogy Köbölkut községnek megengedi, hogy minden kedden — állatfelhajtás és helypénzszedési jog nélkül — heti vásárokat tarthasson.

A luczerna veszedelme. A földműveléssel lassankint odajut már az ország, hogy alig van valamely haszonnövény, a melynek bogár alakjában egész csapat esküdt ellensége ne volna. Minden évben támadt föl valamely eddig ismeretlen ártó állat, éppen csak akkora, mint a gombostüfe, de ezért elpusztíthatatlan. Most a herének eset egy ilyen s pusztítja. Mikor a luczernát lekaszálják s a rendeket elhordják, várva, hogy fakadjon az új, eddig ismeretlen apró bogarak lepik el a földet. Azok aztán az új fűfakadást megeszik, de igen hamarosan. Úgy szaladnak rajta végig, mint valamely tatárjárás. Nem tudjuk régi vagy újfajta bogár-e ez, de annyi bizonyos, hogy a gazdák nem ismerik. Ők úgy gondolkoznak fölöle, hogy a bogár petéje még tavaly óta benne van a földben s ott álczává érik. Tovább nem mehet, mert fölötte lévén a buja luczerna, nem kap meleget. — Mikor azt lekaszálják fölöle, éri a nap s azon idő alatt, míg a növény új fakadása pár ujni magasra nő, megéri az álca is anynyira, hogy bogár legyen belőle. A fiatal bogár aztán neki megy a fiatal herének s letarolja. Oly gyorsan dolgoznak, hogy hold elpusztítása egy napi munka nekik s a káu, a mit eddig okoztak, az, hogy a kaszálás hasznát elveszti

a gazda. Lost a föld boronálásával védekeznek ellene, a minek az eredménye nagyon kétséges, a hatóság nem tenné rosszul, ha kiterjesztené figyelmét a pusztító bogarakra.

Komlótermelésünk. Néhány év óta a magyar sörfőzők is mind nagyobb mértékben használják a magyar komlót, a mely különben vetekedik nem csak az osztrák, hanem a német komlóval is. De igen hátrányos körülmény az, hogy Magyarországon még mindig kevesebb komlót termelnek, mint a mennyi sörgyárosainknak szükségük van. Ezért évről-évre, kivált az utóbbi években 4000—6000 métermázsza komlót kellett a külföldről, főképp Ausztriából beszerezni, hogy a szükséglet, a mely rohamosan emelkedik, állandóan fedeztessék. Magyarországon alig van még 1000—1000 kat. hold komlóval beültetve; de alig is terem több, mint 2500—3000 métermázsza jó minőségű komlónk és mégis oly kevés érdeklődés mutatkozik ezen a téren, hogy ezt hallgatag nem hagyhatjuk. Elismerjük, hogy egy-egy komlótelepnek a bevezetésére sok pénz kell: tudjuk azt is, mennyi veszteséggel jár a komlótelep teljes berendezése, hanem azután az a jövedelem, a mely a komlótermés után befolyik, éppen nem megvetendő. Kivált a mostani alacsony gabonaárakkal szemben. — A jól kezelt komlótelepek évenként 4—6 métermázsza termést is nyújtanak, föltéve tehát, hogy egy métermázsza komlónak az ára csak 150 frt, ez már 600—900 frt bruttójövedelemnek felel meg holdankint. Ilyen nagy jövedelem ellenében érdemes nemcsak a nagy gazdáknak, hanem a tehetősebb kis gazdáknak is a komlótermeléssel foglalkozni. A háromszéki és vas megyei kis gazdák, a kik már régi idő óta foglalkoznak komlótermeléssel, legjobban megmondhatnák az érdeklődőknek, minő hasznuk van komlótelepükből. A komlótermelés általános fölkarolásával nem csak a hazai komlószükségletet láthatnák el a magyar termelők, hanem évenként bizonyára milliókra rugó hasznót is biztosíthatnának maguknak, a mely milliók most Ausztriába és a külföldre vándorolnak.

Terménytőzsde.

Budapest, július 23.

B u z a tavaszra, bácskai	6.35
» tavaszra, északi	6.37
» szeptember-októberre, bácskai	6.70
» szept.-okt.-re északi	6.72
R o z s tavaszra bácskai	3.93
Rozs tavaszra, északi	3.95
T e n g e r i, junius-juliusra, bácskai	4.03
» jun.-jul.-ra, északi	4.04
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.50
» aug.-szept.re, északi	10.55

Bécs, július 23.

B u z a tiszai	7.10—7.45
» bányási	6.95—7.30
» bácskai	6.90—7.30
» szokványúru őszre	6.69—6.71
B u z a szokványúru tavaszra	6.55—6.80
R o z s tiszavidéki	—
» szokványúru tavaszra	—
» szokványúru tavaszra	5.69—5.71
T e n g e r i magyar	4.20—4.30
Z a b, magyar kereskedelmi	6.60—6.75

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. július 23.

Magyar aranyjárdék 4%	122.50
Magyar koronajárdék	99.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	124.15
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.75
Itatméri jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.25
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	152.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	139.50
Osztrák járdék papírban	101.75
Osztrák járdék ezüstben	101.75
Osztrák járdék aranyban	125.75
Osztrák korona járdék	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek	147.75
Osztrák magyar bankrészevény	97.—
Magyar hitelbank részvény	390.—
Osztrák hitelintézeti részvény	363.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	950.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	58.75
Német birodalmi márka	119.85
London vista	47.60
Páris vista	11.75
20 márkás arany	—

Felelős szerkesztő: CSIPPÉK FERENCZ.

NAGYVÁRAD-SZÖLLŐSI GÖZSÖRGYÁR

forgalom megnyitási jelentése.

Van szerencsénk tudatni, hogy a Nagyvárad mellett fekvő **Pecze-Szöllösön** ujonnan épült

SÖRFŐZDÉNKBEN

a forgalom folyó évi augusztus hó 2-án megkezdődik, a mikor is a kiváló minőségű, megfelelő erősen főzött és kitünően érlelt

MÁRCZIUSI és LÁSZLÓ SÖRT

áruba bocsátjuk.

Megrendelések úgy hordók, mint palaczkokban (ládánként 50 palaczkjával) közvetlenül gyárunkból, vagy esetleg Nagyváradon a Nagy-piacz-téri Kereskedelmi Palotában levő városi irodánk útján, haladéktalanul pontosan eszközöltetnek. Nagyvárad városában házhoz szállítva.

Kérve a mielőbbi és minél számosabb szives megbízásokat,

maradtunk kiváló tisztelettel

145 4-15

Nagyvárad-Szöllősi Gőzsörgyár.

Lapunk számára hirdetések felvétetnek.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apácza-utcza 3. szám.

MŰVEK,
FOLYÓIRATOK,
HIRLAPOK,
VONALZATOK,
GAZDASÁGI
NYOMTATVÁNYOK,
EGYHÁZI,
KÖZSÉGI
ÉS EGYÉB
HIVATALOS
NYOMTATVÁNYOK,
KÖRLEVELEK,
LEVÉLBORITÉKOK,

ELVALLAL ÉS KÉSZIT:
IZLÉSES KIVITELBEN

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

LEVÉLFEJEK,
SZÁMLÁK,
FALRAGASZOK,
BÁLI MEGHÍVÓK,
TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK,
NAPTÁRAK,
PALACZKFELIRATOK,
NÉVJEGYEK,
GYÁSZLAPOK,
STB., A
NYOMDAI SZAKBA
VÁGÓ
NYOMTATVÁNYOK
KÉSZÍTÉSE.

PAPIR- és IRODASZEREK

* * * * * raktára. * * * * *

Kitünő minőségű, czégünkkel ellátott aczéltollak.